

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 375/2016-30

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 26. apríla 2016 v senáte zloženom z predsedu Lajosa Mészárosa, zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej (sudkyňa spravodajkyňa) a sudcu Ladislava Orosza predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKOVANÉ], zastúpených obchodnou spoločnosťou [REDAKOVANÉ], ktorou namietajú porušenie základných práv podľa čl. 20 ods. 1, čl. 46 ods. 1 a 2, čl. 47 ods. 3 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 4 Sžr 66/2014 a jeho rozsudkom z 1. apríla 2015, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ], odmieta ako neprípustnú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 20. apríla 2016 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovatelia“), ktorou namietajú porušenie základných práv podľa čl. 20 ods. 1, čl. 46 ods. 1 a 2, čl. 47 ods. 3 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Najvyššieho súdu

Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 4 Sžr 66/2014 (ďalej aj „napadnuté konanie“) a jeho rozsudkom z 1. apríla 2015 (ďalej aj „napadnutý rozsudok“).

Z obsahu sťažnosti vyplýva, že sťažovatelia sa žalobou doručenou Krajskému súdu v Trnave (ďalej len „krajský súd“) domáhali preskúmania zákonnosti rozhodnutia Správy katastra [REDAKOVANÉ] (ďalej len „žalovaný“) [REDAKOVANÉ], ktorým bol povolený vklad vlastníckeho práva k spoluvlastníckym podielom na nehnuteľnostiach v k. ú. [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] zapísaných na [REDAKOVANÉ], a to na základe kúpnej zmluvy zo 14. mája 2012, rozhodnutí žalovaného [REDAKOVANÉ], ktorými bol povolený vklad vlastníckeho práva k spoluvlastníckym podielom tých istých nehnuteľností na základe darovacích zmlúv z 13. júna 2012.

Krajský súd v priebehu konania rozhodol podľa § 250 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) o pribratí [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] do konania.

Krajský súd vo veci samej rozhodol rozsudkom č. k. 14 S 67/2012-159 z 10. apríla 2014 tak, že žalobu sťažovateľov zamietol.

Proti rozsudku krajského súdu podali sťažovatelia odvolanie, o ktorom rozhodol najvyšší súd napadnutým rozsudkom z 1. apríla 2015 tak, že rozsudok krajského súdu z 10. apríla 2014 potvrdil.

Zo sťažnosti vyplýva, že proti rozsudku najvyššieho súdu z 1. apríla 2015 podali sťažovatelia dovolanie na základe dovolacieho dôvodu podľa § 237 písm. f) OSP. V predmetnej veci rozhodol najvyšší súd uznesením sp. zn. 1 Sdo 9/2015 z 27. januára 2016 tak, že konanie o dovolaní zastavil, keďže dospel k záveru, že nemal právomoc konať vo veci samej, aplikujúc § 104 ods. 1 v spojení s § 246c OSP.

Sťažovatelia namietajú porušenie označených základných práv podľa ústavy a práva podľa dohovoru napadnutým rozsudkom najvyššieho súdu z 1. apríla 2015 a postupom, ktorý prechádzal jeho vydaniu.

Sťažovatelia namietajú v prvom rade, že postupom najvyššieho súdu a jeho rozhodnutím im bol odopretý prístup k súdu a konajúce súdy sa pri aplikácii relevantných právnych predpisov dopustili svojvôle.

Sťažovatelia namietajú, že postupom najvyššieho súdu v napadnutom konaní bola porušená zásada rovnosti účastníkov a tiež zásada kontradiktórnosti z dôvodu, že najvyšší súd im pred rozhodnutím o odvolaní neumožnil, aby sa oboznámili a vyjadrili k dôkazným prostriedkom a tvrdeniam, ktoré bral do úvahy pri rozhodovaní. V tejto súvislosti v sťažnosti uvádzajú:

„V rámci odvolacieho konania predložil žalovaný svoje vyjadrenie k odvolaniu, ktoré bolo doručené Krajskému súdu v Trnave dňa 30. 05. 2014... a taktiež sa k odvolaniu vyjadrili aj pribratí účastníci...“

Sťažovatelia sa o uvedených podaniach (vyjadreniach) dozvedeli až z napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu a nemali teda objektívnu možnosť sa k tvrdeniam uvedeným v týchto podaniach vyjadriť. ...“

Odvolací súd mal za účelom zachovania procesných práv účastníkov ako aj rovnosti strán doručiť sťažovateľom vyjadrenia žalovaného ako aj pribratých účastníkov, aby sa k nim mohli vyjadriť, čo však odvolací súd neurobil, pričom doručovanie procesných vyjadrení sa taktiež považuje za imanentnú súčasť práva na spravodlivý proces. ...“

Na druhej strane, tak prvostupňový ako aj druhostupňový súd vôbec neprihliadli v odôvodnení svojich rozhodnutí na podania sťažovateľov a vôbec sa nevysporiadali s relevantnými tvrdeniami sťažovateľov. Uvedené úzko súvisí s nepreskúmateľnosťou Rozhodnutia podľa bodu 3.2.1 tohto podania ako aj s nedostatočne zisteným skutkovým stavom a v neposlednom rade s nesprávnym právnym posúdením...“

Podľa sťažovateľov im najvyšší súd uvedeným postupom odňal aj možnosť konať pred súdom, keďže im bola znemožnená realizácia ich procesných práv. K odňatiu možnosti konať došlo aj tým, že najvyšší súd *„nenariadil na prejednanie odvolania pojednávajúce“*.

Konal pritom v rozpore s ustanovením § 250ja ods. 2 O. s. p., v zmysle ktorého mal obligatórne nariadiť pojednávanie, lebo si to vyžadoval dôležitý verejný záujem (a boli dané aj Ďalšie dôvody podľa § 250ja ods. 2 O. s. p. na nariadenie pojednávania – potreba verejného prerokovania ako aj potreba doplnenia dokazovania, keďže už prvostupňový súd nedostatočne zistil skutkový stav veci a tento nedostatok nebol odstránený ani v odvolacom konaní). ...

V danom prípade je verejný záujem na nariadení pojednávania daný, najmä z dôvodu, že konaním a rozhodnutím žalovaného došlo k vážnemu zásahu do práv garantovaných Ústavou, najmä do vlastníckeho práva sťažovateľov...“.

Následne sťažovatelia argumentujú, že najvyšší súd napadnutý rozsudok neodôvodnil riadne, tento rozsudok je tak nepreskúmateľný a nepresvedčivý. Podľa sťažovateľov najvyšší súd sa dostatočne nevysporiadal s ich odvolacou argumentáciou. V tejto súvislosti sťažovatelia ďalej uvádzajú, že z napadnutého rozsudku nie je zrejmé, ako dospel «k záverom o neúčinnosti a zároveň tvrdenej súčasnej neplatnosti právneho úkonu prevodu spoluvlastníckych podielov na sťažovateľov (resp. ich právnych predchodcov);

... k záveru, že „Oznámenie o vyhlásení konkurzu na majetok úpadcu bol bývalej Správe katastra [redacted] doručený dňa 15. 08. 2011 a zapísaný pod č. Z 4072/11. Do tohto zápisu kataster nemal o vyhlásení konkurzu vedomosť... – uvedená argumentácia je výslovne prevzatá z vyjadrenia žalovaného k odvolaniu, ku ktorému sa sťažovatelia nemali možnosť vyjadriť a navyiac odporuje argumentácii uvedenej ďalej v odôvodnení Rozhodnutia, kde odvolací súd uvádza, že „Navyše vyhlásenie konkurzu na majetok úpadcu bolo dňa 04. 03. 2005 uverejnené v Obchodnom vestníku č. 44/2005 a jeho uverejnením sa táto skutočnosť stala... verejne prístupná a známa aj tretím osobám“... Predmetný záver odvolacieho súdu dokonca nezodpovedá ani reálnemu skutkovému stavu, keďže vyhlásenie konkurzu bolo katastrálnemu úradu oznámené konkurzným súdom už v roku 2005, čo bolo samotným žalovaným potvrdené v jeho výpovedi na pojednávaní...

... ako dospel odvolací súd k nesprávnemu a nepodloženému záveru ohľadom taxatívne vymedzeného okruhu účastníkov v katastrálnom konaní (a k záveru, že sa neaplikuje všeobecný predpis o správnom konaní) a ako sa v tejto súvislosti vysporiadal s argumentáciou sťažovateľov...

... odvolací súd dospel k väčšine záverov na základe právne nepodložených vyjadrení žalovaného a pribratých účastníkov (čomu sa dalo predísť napr. umožnením vyjadrenia sa sťažovateľov k týmto podaniam a/alebo prejednaním veci na pojednávaní).».

Sťažovatelia ďalej argumentujú, že napadnutý rozsudok najvyššieho súdu je založený na nesprávnom právnom posúdení veci. V tomto smere poukazujú sťažovatelia na nesprávny výklad „*následkov neúčinnosti právnych úkonov v zmysle zákona č. 328/1991 Zb... a... okruhu účastníkov vkladového konania v zmysle príslušných správnych predpisov*“.

V súvislosti s uvedenými argumentmi sťažovatelia uvádzajú:

«V súlade s citovanými ustanoveniami zákona č. 328/1991 Zb..., je následkom úkonu vykonaného úpadcom po vyhlásení konkurzu jeho neúčinnosť voči konkurzným veriteľom – nie však jeho neplatnosť. ...

Odvolací súd... stručne skonštatoval, že právne úkony úpadcu týkajúce sa dotknutého majetku postihnutého konkurzom je potrebné považovať nielen za právne neúčinné, ale tiež aj za absolútne neplatné: pričom ďalej v odôvodnení sa odvolací súd zaoberá len „následkami“ neúčinnosti a nie neplatnosti právnych úkonov, a aj tie nehodnotí v súlade s následkami neúčinnosti právnych úkonov vymedzenými v rôznych právnych normách postihujúcich určitý úkon neúčinnosťou, pričom vôbec neberie zreteľ na to, že v tomto prípade sa dokonca nejedná ani o neúčinnosť erga omnes, ale len vo vzťahu k určitým špecifickým subjektom, a to veriteľom úpadcu. ...

Sťažovatelia, s poukazom na ust. § 250j O. s. p., v tejto súvislosti navyše uvádzajú, že predmetom konania bolo preskúmanie postupu správneho orgánu v katastrálnom konaní, nie postupu správcu konkurznej podstaty pri speňažovaní majetku úpadcu, a teda ani posúdenie právnych úkonov úpadcu či rozhodnutie o ich prípadnej neplatnosti.»

K namietanému nesprávne určeniu okruhu účastníkov sťažovatelia argumentujú, že žalovaný mal podporne aplikovať ustanovenia zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v znení neskorších predpisov a nevychádzať len z aplikácie zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 162/1995 Z. z. o katastri nehnuteľností a o zápise

vlastníckych a iných práv k nehnuteľnostiam (katastrálny zákon) v znení neskorších predpisov. Tento argument ďalej odôvodňujú takto:

«Takýto reštriktívny výklad účasti v správnom konaní nemôže byť v danom prípade prípustný a zákonný, najmä z dôvodu, že v čase vydania žalobou napadnutých rozhodnutí boli vlastními príslušného spoluvlastníckeho podielu na nehnuteľnostiach práve sťažovatelia a minimálne z tohto dôvodu mal s nimi žalovaný aj konať a nie ignorovať zápis vlastníckeho práva v príslušnom katastri nehnuteľností s „odôvodnením“, že právne účinky prevodu voči právnym predchodcom sťažovateľov... nenastali. ...

... reštriktívny výklad okruhu účastníkov, s poukazom na ust. § 30 ods. 1 zákona č. 162/1995 Z. z. (katastrálny zákon), neobstojí, nakoľko v danom prípade došlo k vážnemu zásahu do vlastníckeho práva sťažovateľov, pričom tento zásah sa dá prirovnať až k nezákonnému vyvlastneniu, pričom o zániku ich vlastníckeho práva žalovaný nevydal žiadne rozhodnutie a do dnešného dňa nebolo ani príslušným súdom právoplatne judikované, že by zmluva, na základe ktorej sa sťažovatelia stali vlastními dotknutého spoluvlastníckeho podielu bola absolútne neplatná.

... nie je však zrejmé ako teda mohlo dôjsť k povoleniu vkladu zo strany žalovaného, keď bolo zrejmé, že úpadca nebol vlastníkom prevádzaného spoluvlastníckeho podielu, a to aj v zmysle odvolacím súdom prezentovanej zásady, že nikto nemôže previesť viac práv na iného než má sám, nemohlo dôjsť k scudzeniu tohto majetku osobou, ktorá vykonáva funkciu jeho správcu.»

V súvislosti so splnením procesných podmienok na podanie sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy sťažovatelia poukazujú na to, že napadnutý rozsudok najvyššieho súdu z 1. apríla 2015 napadli už sťažnosťou podanou ústavnému súdu 23. júna 2015. Súčasne s podaním tejto sťažnosti podali proti napadnutému rozsudku najvyššieho súdu z 1. apríla 2015 aj dovolanie.

Sťažovatelia poukazujú na judikatúru ústavného súdu, podľa ktorej pri podaní mimoriadneho opravného prostriedku (dovolania) je sťažnosť podľa čl. 127 ods. 1 ústavy prípustná až po rozhodnutí najvyššieho súdu o dovolaní s tým, že v prípade procesného rozhodnutia najvyššieho súdu o dovolaní bude sťažovateľom lehota na podanie sťažnosti

podľa čl. 127 ods. 1 ústavy zachovaná aj vo vzťahu k predchádzajúcemu právoplatnému rozhodnutiu odvolacieho súdu. Uznesenie najvyššieho súdu z 27. januára 2016, ktorým tento zastavil konanie o dovolaní, nadobudlo právoplatnosť 4. marca 2016, preto sa táto sťažnosť proti napadnutému rozsudku najvyššieho súdu „*podáva v zákonnej lehote*“.

Vychádzajúc z argumentácie uvedenej v sťažnosti, sťažovatelia navrhujú, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„... Základné právo sťažovateľov... podľa čl. 20 ods. 1... čl. 46 ods. 1, čl. 46 ods. 2, čl. 47 ods. 3, čl. čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj právo... podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru... rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 01. 04. 2015, sp. zn. 4 Sžr/66/2014, a postupom, ktorý jeho vydaniu predchádzal, porušené bolo.

... Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 01. 04. 2015, sp. zn. 4 Sžr/66/2014, sa zrušuje a vec sa vracia Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky na ďalšie konanie.

... Najvyšší súd Slovenskej republiky je povinný uhradiť sťažovateľom... náhradu trov právneho zastúpenia, vrátane DPH, v sume 355,72 eur... na účet ich právneho zástupcu do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto nálezu.“

Podľa § 52 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) sťažovatelia tiež navrhujú, aby ústavný súd odložil vykonateľnosť napadnutého rozsudku najvyššieho súdu z 1. apríla 2015. Tento návrh odôvodňujú predovšetkým tým, že „*v opačnom prípade môže v dôsledku zániku nariadeného odkladu vykonateľnosti rozhodnutí správneho orgánu zaniknúť obmedzenie prevoditeľnosti spoluvlastníckych podielov evidovaných v katastri nehnuteľností v súčasnosti ako vlastníctvo iných osôb ako sťažovateľov, následkom čoho by v prípade uskutočnenia prevodu vlastníctva došlo k narušeniu právnej istoty a ďalším možným škodám nie len na strane sťažovateľov, ale aj tretích osôb, ktoré by takýto majetok v dobrej viere nadobúdali.*“.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa č. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd každý návrh prerokuje bez prítomnosti sťažovateľa a zisťuje, či spĺňa zákonom predpísané náležitosti a či nie sú dôvody na jeho odmietnutie. Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy zjavne neopodstatnené alebo podané oneskorene môže ústavný súd po predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania.

Sťažovatelia sťažnosťou namietajú porušenie svojich základných práv podľa čl. 20 ods. 1, čl. 46 ods. 1 a 2, čl. 47 ods. 3 a čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom najvyššieho súdu v napadnutom konaní a jeho rozsudkom z 1. apríla 2015.

Z tvrdenia sťažovateľov v sťažnosti vyplýva, že sťažovatelia namietali porušenie uvedených základných práv podľa ústavy a práva podľa dohovoru postupom najvyššieho súdu v napadnutom konaní a jeho rozsudkom z 1. apríla 2015 aj sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 23. júna 2015 elektronicky a 25. júna 2015 aj poštou. O tejto sťažnosti rozhodol ústavný súd uznesením sp. zn. I. ÚS 152/2016 z 9. marca 2016, pričom námietky sťažovateľov vecne preskúmal a dospel k záveru, že ich sťažnosť bola zjavne neopodstatnená, preto ju odmietol. Relevantné je, že skôr podanú sťažnosť odôvodnili sťažovatelia identicky ako sťažnosť, o ktorej koná a rozhoduje ústavný súd v tomto konaní.

Podľa § 24 zákona o ústavnom súde návrh nie je prípustný, ak

a) sa týka veci, o ktorej ústavný súd už rozhodol, okrem prípadov, v ktorých sa rozhodovalo len o podmienkach konania, ak v ďalšom návrhu už podmienky konania boli splnené,

b) ústavný súd v tej istej veci koná,

c) navrhovateľ sa ním domáha preskúmania rozhodnutia ústavného súdu.

Jeden zo základných princípov právneho štátu, ktorý je pozitívne zakotvený v čl. 2 ods. 2 ústavy, vyjadruje, že štátne orgány môžu konať iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon. Ústavný súd ako nezávislý súdny orgán ochrany ústavnosti vychádza pri svojej jurisdikcii dôsledne z uvedeného ústavného princípu (ktorý musí rešpektovať každý orgán verejnej moci), a preto z hľadiska medzí, rozsahu a spôsobu môže uplatňovať štátnu moc iba v zákonom a ústavnom rámci (čl. 2 ods. 2 ústavy), čo sa považuje v podmienkach právneho štátu za *conditio sine qua non* pre akúkoľvek legitímnu činnosť jeho orgánov.

Zo sťažnosti vyplýva, že sťažovatelia namietajú porušenie označených práv postupom najvyššieho súdu v napadnutom konaní a jeho rozsudkom z 1. apríla 2015, pričom sťažovatelia už podali ústavnému súdu sťažnosť s rovnakým obsahom – t. j. namietali porušenie tých istých práv a z rovnakých dôvodov postupom najvyššieho súdu v napadnutom konaní a jeho rozsudkom z 1. apríla 2015, pričom ústavný súd tieto námietky preskúmal a skoršiu sťažnosť sťažovateľov odmietol uznesením sp. zn. I. ÚS 152/2016 z 9. marca 2016 ako zjavne neopodstatnenú. Z uvedeného je zrejmé, že sťažnosť sťažovateľov sa týka veci, o ktorej už ústavný súd rozhodol.

Ústavný súd preto sťažnosť sťažovateľov odmietol pre jej neprípustnosť [§ 24 písm. a) zákona o ústavnom súde].

Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti neprichádzalo už do úvahy, aby ústavný súd rozhodoval o ďalších návrhoch sťažovateľov uplatnených v sťažnosti.

Nad rámec veci poukazuje ústavný súd na to, že neprichádzala do úvahy aplikácia právnych záverov o prípustnosti sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy po rozhodnutí najvyššieho súdu o dovolaní a o zachovaní lehoty na jej podanie aj vo vzťahu k právoplatnému rozhodnutiu odvolacieho súdu. Rozhodujúce je predovšetkým to, že ústavný súd uznesením sp. zn. I. ÚS 152/2016 z 9. marca 2016 vecne prerokoval totožnú sťažnosť sťažovateľov, čím vznikla prekážka právoplatne rozhodnutej veci. Okrem toho podmienkou aplikácie uvedených záverov je, aby sťažovateľ sťažnosťou podľa čl. 127 ods. 1 ústavy napadol aj rozhodnutie o dovolaní. V tomto prípade je tiež relevantné, že dovolanie proti rozsudku najvyššieho súdu ako súdu v správnom súdnictve nie je opravným prostriedkom, ktorý zákon sťažovateľom na ochranu ich základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie sú oprávnení podľa osobitných predpisov v zmysle § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde. Preto ak by aj nebola daná prekážka rozhodnutej veci, bolo by potrebné aktuálnu sťažnosť sťažovateľov odmietnuť ako oneskorene podanú, a to aj v prípade ak by ňou napádali aj rozhodnutie najvyššieho súdu o dovolaní (m. m. napr. IV. ÚS 81/2012, IV. ÚS 82/2012).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 26. apríla 2016